

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського

***«Актуальні проблеми
приватного та публічного
права»***

**Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

**27 березня 2020 року
м. Харків**

УДК 349.2:342.727

ББК 67.305

А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (27 березня 2020 року). – Харків, 2020. – 236 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

Конаневич Ю.Г.	
Понятие и содержание хозяйственной деятельности	203
Гладкая Е.Н.	
Право собственности профессиональных союзов и его гарантии: отдельные вопросы правового регулирования	206
Мешкова К.О.	
Деякі питання співвідношення корпоративного договору та статуту в товариствах з обмеженою відповідальністю.....	210
Альошин В.В.	
Щодо деяких питань забезпечення виконання зобов'язання.....	213
Гелашвілі А.Г.	
Роль держави в гарантуванні права дитини на належне утримання	217
Ивуть Н.И.	
Право на обращение в суд с заявлением об ограничении или лишении несовершеннолетних в возрасте от четырнадцати до восемнадцати лет права самостоятельно распоряжаться своими заработком, стипендией или иными доходами	220

**Секція «Адміністративне право. Адміністративне процесуальне право.
Митне та податкове право. Фінансове право»**

Хрідочкін А.В.	
Основні напрями вдосконалення адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері інтелектуальної власності в Україні	224
Задихайло О.А.	
До питання оновлення предмета адміністративного права України.....	227
Алдохіна Л.М.	
Деякі проблеми правового регулювання використання альтернативних джерел енергії в Україні	230

**Секція «Теорія та історія держави і права. Філософія права.
Конституційне право. Муніципальне право»**

Сухопаров В.П.	
Пользовательские соглашения как основа правоотношений на видеохостинге между его владельцем и блогером	233

Гелашвілі Анна Гелайвна,
аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О. І. Процевського

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ГАРАНТУВАННІ ПРАВА ДИТИНИ НА НАЛЕЖНЕ УТРИМАННЯ

Дитина в силу віку не володіє можливістю самостійно забезпечувати себе матеріально, у зв'язку з чим цей обов'язок покладається державою на інших осіб. З огляду на це, основне завдання держави - розробити дієвий механізм надання матеріального утримання дитини. У діяльності держави в цьому напрямку можна виділити два етапи.

На першому етапі державою розробляється механізм гарантування отримання дитиною належного утримання від членів своєї сім'ї і родичів. Обов'язок цих осіб надавати утримання дитині ґрунтується на законах природи. Держава в цьому напрямі створює нормативну основу для здійснення дитиною права на отримання належного утримання. Насамперед, держава визначає коло осіб (суб'єктів), які зобов'язані надавати утримання дитині, закріплює правила виконання цього обов'язку і розробляє міри відповідальності за невиконання або неналежне виконання такими суб'єктами своїх обов'язків. Норми, в яких закріплені усі перераховані правила, складають інститут сімейного права - аліментування.

У СК України держава закріплює три черги алиментнозобов'язаних членів сім'ї і умови виникнення у них такого обов'язку. До алиментнозобов'язаних осіб першої черги відносяться батьки, чий обов'язок матеріально утримувати дитину є абсолютним, тобто нічим не обмеженим. Це означає, що для виникнення обов'язку по наданню утримання дитині достатньо лише факту батьківства (материнства). З моменту народження дитини у батька (матері) виникає обов'язок надання утримання своїй дитині, незалежно від їх працездатності або можливості його надання. Таким чином, саме на батьків покладається основний тягар по утриманню своєї дитини.

Держава на нормативному рівні детально регулює аліментне правовідношення. Проте, слід звернути увагу на той факт, що в СК України правила про стягнення аліментів орієнтовані більшою мірою на випадки судового їх стягнення. Якщо ж утримання дитині батьками надається добровільно, то і необхідності в нормативному регулюванні цих правовідносин не виникає. Державне втручання в сімейні стосунки допускається тільки у разі порушення сімейних прав, і з метою захисту передусім тих членів сім'ї, які з об'єктивних причин (вік, непрацездатність і т. п.) самостійно не мають можливості захистити свої порушені права. Таким чином, нормативне регулювання аліментних правовідносин здійснюється державою з метою

захисту права дитини на належне утримання батьками, від невиконання або неналежного виконання ними свого обов'язку.

У СК України визначені способи виконання батьками своїх обов'язків утримувати дитину, порядок визначення розміру аліментів, порядок сплати аліментів тощо. Необхідно звернути увагу на той факт, що розмір аліментів на дитину має бути необхідним та достатнім для забезпечення гармонійного розвитку дитини, з урахуванням цього мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Мінімальний же рекомендацій розмір аліментів на одну дитину, відповідно до ч. 2 ст. 182 СК України становить розмір прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку і може бути присуджений судом у разі достатності заробітку (доходу) платника аліментів.

У зв'язку з тим, що прожитковий мінімум - вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості, виконання батьками обов'язку за поданням утримання у розмірі гарантованого державою розміру аліментів створить для дитини умови для достатнього рівня життя, право на яке закріплено у ст. 48 Конституції України.

У тому випадку, коли батьки померли або з інших об'єктивних причин не можуть виконувати обов'язок за наданням утримання своїй дитині, обов'язок за уявленням такого змісту покладається на інших членів сім'ї і родичів. Таким чином, обов'язок інших членів сім'ї і родичів за наданням утримання дитині носить субсидіарний характер і виникає тільки у разі неможливості виконання батьками свого обов'язку. До алиментнозобов'язаних другої черги відносяться - бабуся, дідусь, повнолітні рідні брати і сестри. Слід звернути увагу на той факт, що до алиментнозобов'язаних другої черги відносяться найближчі після батьків родичі дитини (родичі другої ступені спорідненості). Крім того, в СК України визначені також алиментнозобов'язані особи третьої черги, чий обов'язок також носить по відношенню до обов'язку платників аліментів другої черги, субсидіарний характер. До них відносяться члени сім'ї (не родичі) дитини, а саме: вітчим, мачуха, особи, в сім'ї яких виховувалася дитина.

На відміну від платників аліментів першої черги, обов'язок надавати аліменти у осіб другої і третьої черг не є абсолютною і виникає у разі можливості надання утримання дитині.

Безумовно, що гарантування дитині права на отримання аліментів має бути забезпечене заходами охоронного характеру, які мають бути закріплені державою на нормативному рівні. Слід зазначити, що в чинному законодавстві відповідальність за невиконання обов'язку за утримання дитини передбачена як нормами сімейного законодавства, так і нормативними приписами публічних галузей права (адміністративного і кримінального). Крім того, останнім часом

держава посилила заходи по захисту прав дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів. В результаті був значно розширений перелік несприятливих наслідків для осіб, у яких є заборгованість по сплаті аліментів. Ці наслідки стосуються не лише матеріальної сфери (обов'язок заплатити неустойку), але і виражаються в обмеженні особистих немайнових прав (заборона на виїзду за межі, можливості вивезення дитини за кордон без згоди особи, у якої є заборгованість за сплату аліментів і т.д.).

Незважаючи на дієвий механізм захисту права дитини на належне утримання від членів сім'ї і родичів, зустрічаються випадки, коли це право дитини порушується. У таких випадках, держава зобов'язана взяти на себе тягар за утримання таких дітей. В зв'язку з цим *на другому етапі* держава повинна розробити процедуру надання такого утримання.

Відповідно до ч. 8 та 9 СК України якщо місце проживання чи перебування батьків невідоме, або вони ухиляються від сплати аліментів, або не мають можливості утримувати дитину, дитині призначається тимчасова державна допомога з урахуванням матеріального стану сім'ї, у якій виховується дитина. Виплата тимчасової державної допомоги здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Відповідно до Ухвали КМ України від 22 лютого 2006 року № 189 "Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме" тимчасова допомога (державні аліменти) призначається у разі, коли:

- рішення суду про стягнення аліментів з одного з батьків не виконується у зв'язку з ухиленням від сплати аліментів або відсутністю у боржника коштів та іншого майна, на які за законом може бути звернено стягнення;

- стосовно одного з батьків здійснюється кримінальне провадження або він перебуває на примусовому лікуванні, у місцях позбавлення волі, якого визнано в установленому порядку недієздатним, а також перебуває на строковій військовій службі;

- місце проживання (перебування) одного з батьків не встановлено.

При цьому, розмір тимчасової допомоги розраховується як різниця між 50 відсотками прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців.

Усе вищесказане, дозволяє зробити висновок про те, держава грає провідну роль в забезпеченні права дитини на отримання належного утримання. На першому етапі, держава розробляє механізм гарантування права дитини на отримання утримання від членів сім'ї і родичів, на другому етапі - держава бере на себе обов'язок по наданню дитині права на належне утримання.